

HIV/AIDS'in Sinemada Temsili: Philadelphia, GIA ve Saatler Filmleri Üzerinden Bir Değerlendirme

TÜRK
HIV AIDS
DERGİSİ
2006; 9(1)

■ Uzm. Psk. Ümit Morsünbül¹
Cennet Tümen²

¹Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

²Kadın Çalışmaları Uzmanı, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

Bu çalışmanın amacı, sinema filmlerinde HIV/AIDS'in nasıl ele alındığının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda HIV/AIDS konusunu ele alan üç popüler filmin (Philadelphia, Gia, Saatler) HIV/AIDS olgusunu ele alış biçimleri incelenmiştir. Çalışmada filmler belirlenen beş kategori altında incelenmiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada incelenen filmlerde HIV/AIDS'in büyük oranda eşcinsellikle ilişkilendirildiği ve HIV/AIDS ile ilgili bilgilerin tam olarak doğru yansıtılmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: HIV/AIDS, Sinema.

Summary

The aim of this study is to examine the movies' approach to HIV/AIDS. For this purpose three popular films (Philadelphia, Gia, The Hours) which touched on HIV/AIDS were examined in terms of their approaches to HIV/AIDS. In the study, the films were examined through five categories.

As a result of this study, it was found out that the films mostly has connected HIV/AIDS with homosexuality and the films has not reflected totally true and proper information about HIV/AIDS.

Key Words: HIV/AIDS, Cinema.

Giriş

Dünyada en son tanınan hastalıklardan biri olan HIV/AIDS belirlendiği günden bugüne, vakaları hızlı bir biçimde artan ve çok fazla insanın yaşamını kaybetmesine veyahut yaşantılarını normal bir biçimde sürdürememesine sebep olan bir hastalık olmuştur.

Yaşamımızı bu denli güçlü etkileyen HIV/AIDS olgusunun etkisini kitle iletişim araçlarında da görebiliriz. Sinema kitle iletişim araçları içerisinde güçlü bir yere sahiptir. Ryan ve Kellner'a göre sinema dışarıda duran

bir şeyi bize göstermez, onu temsilin süzgecinden geçirerek, şu ya da bu biçimde dönüştürerek, bize bir ürün sunar. Sinemada gördüğümüz her şeyin arkasında, temsil biçimine ilişkin bir tercih yatar. Toplumsal kurum ve değerlerle, cinsiyet rolleri ile kişisel varoluşumuzla ilgili yapı taşları temsilin vazgeçilmez katkısı ile oluşturulur. Dolayısıyla sinema, ideolojinin içerisine destek veren temsil biçimlerini yeğleyerek hakim ideolojik gerçekliğin yeniden üretimine katkıda bulunabileceği gibi, alternatif temsiller aracılığıyla onu sarsmayı da amaçlayabilir (1). Colin Maccabe'e göre

film sadece o andaki gerçekliği ortaya koymaz, aynı zamanda yeni gerçekliklerin üretilmesini sağlayacak söylem biçimlerinin oluşmasını sağlar (2). Sinema filmi varolan bazı kalıp yargılarının ve stereotipleri yeniden karşımıza çıkarır ya da yeni kalıp yargı ve stereo tiplerin oluşumunu sağlar (2,1). Sinemada ilk zamanlarda HIV/AIDS olgusu bir çok korku filminde (Örneğin yönetmenliğini John Carpenter'ın yaptığı "The Things", yönetmenliğini David Cronenberg'in yaptığı The Fly, yönetmenliğini Adrian Lyne'nin yaptığı "Fatal Attraction") kahramanların acı çekmelerine, kötülükler yapmasına neden olan bir durum olarak kullanılmıştır. "Philedelphia" filminden önce HIV/AIDS'i doğrudan konu alan filmler, bağımsız sinema akımının ürünüdür. Bu filmlerin (Örneğin yönetmenliğini Arthur J. Bresson'un yaptığı "Buddies" yönetmenliğini Bill Sherwood'un yaptığı "Parting Glances") yönetmenliğini de eşcinsel yönetmenler yapmıştır (2). 80'li yılların sonunda Bruce Davison'a en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar adaylığını getiren ve yönetmenliğini Craig Lucas'ın yaptığı "Longtime Companion" çekilmiştir. Roger Pottiswoode'un "Ve Orkestra Durmadan Çaldı" (And the Band Played On) filminde ise bir HIV/AIDS hastası değil de, AIDS olgusunun kendisi konu edilmiştir. Avrupa'da ise 1993'te HIV/AIDS'i konu alan iki film yapılmıştır. Bunlardan ilki yönetmenliğini Cryil Collard'ın yaptığı "Vahşi Geceler" (Les Nuits Fauves) ikincisi ise İngiliz yönetmen Derek Jarman'ın yaptığı "Mavi" (Blue)'dir. Bu iki filmin ortak özelliği ise ikisinin de yönetmenlerinin aynı yıl içerisinde HIV/AIDS'ten ölmesidir (3). Philadelphia filmi Amerikan ana akım sinemasından gelmiştir. Bu film özellikle Tom Hanks'ın oyunculuğu ile popüler olmuş ve Tom Hanks canlandırdığı HIV/AIDS'li kahraman rolü ile en iyi erkek oyuncu Oscar ödülünü almıştır (2).

İçinde bulunduğumuz dönemde kitle iletişim araçları toplumsal yaşamın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Kitle iletişim araçlarının genel tutumların oluşumunda ve değişiminde önemli bir yer tuttuğu bilinmektedir. Kitle iletişim araçları sadece bireyler üzerinde doğrudan etkide bulunmakla kalmayıp aynı

zamanda kültürü, bilgi birikimini, toplumun norm ve değer yargılarını da etkilemektedir. Bu araçlar izleyicilerin kendi davranış biçimlerini belirlerken kullanabilecekleri bir dizi imge, düşünce ve değerlendirmeler sunması açısından önemlidir (4). Çok'a (1998) göre kitle iletişim araçlarının HIV/AIDS konusuna yaklaşımları genellikle sansasyonel olmakta ve ilgililerin tepkisini çekmektedir. HIV/AIDS'in kitle iletişim araçlarında ele alınması eğitim çabaları açısından önemlidir. Çünkü bir çok çalışma kitle iletişim araçlarının genel bilgilerin ve tutumların oluşmasında etkili olduğunu göstermiştir. Örneğin Magic Johnson'ın HIV taşıyıcısı olduğunun açıklanması ile, bu haber kitle iletişim araçlarında büyük yer edinmiş ve insanların ilgisini çekmiştir. Haber, kamuoyunda üzüntü yaratmasına rağmen, uzmanlar tarafından HIV/AIDS'in yayılımının önlenmesi açısından önemli görülmüştür (5).

Sinemada kitle iletişim araçları içerisinde insanların tutumlarını etkilemede önemli bir yere sahiptir. HIV/AIDS gibi gerek yaygınlığı gerekse yayılma hızı yüksek olan bir hastalığın sinema filmlerinde nasıl ele alındığı, bu hastalığı yaşayan kişilerin ve çevresindekilerin nasıl bir tiplene ile gösterildiğinin incelenmesi önemlidir. Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı popüler ve izlenme oranları yüksek olan üç sinema filminde HIV/AIDS temasının nasıl işlendiğinin incelenmesidir.

Materyal ve Metot

Bu araştırma HIV/AIDS'i konu alan popüler ve izlenme oranı yüksek olan üç sinema filminin belirlenen kategoriler altında incelenmesine dayanan betimsel bir araştırmadır. Filmler araştırmacılar tarafından izlenerek, filmlerin hangi kategoriler altında değerlendirileceği belirlenmiştir. Daha sonra filmler belirlenen kategoriler ışığında yeniden izlenerek analiz edilmiştir. Üç sinema filmi sırası ile yönetmenliğini Jonathan Deme'nin yaptığı 1993 tarihinde gösterime giren "Philadelphia", yönetmenliğini Michael Christofer'ın yaptığı, 1998 tarihinde gösterime giren "Gia" ve yönetmenliğini Stephen Daldry'ın yaptığı ve 2002 tarihinde gösterime giren "Saatler" dir.

Philadelphia

Philadelphia, eşcinsel haklarını ve HIV/AIDS'i ele alan ilk büyük Hollywood filmidir. Philadelphia HIV/AIDS ve eşcinselliği sosyal, politik ve kültürel yönleri ile ele almıştır (2). Başrollerini Tom Hanks, Denzel Washington ve Antonio Banderas paylaşmıştır. Tom Hanks bu filmdeki oyunculuğu ile en iyi erkek oyuncu Oscar ödülünü almıştır. Andy Beckett (Tom Hanks) başarılı bir avukattır ve çalıştığı şirkette yükselmeye başlamıştır. Fakat Andy'nin HIV/AIDS'li olduğu şirketin yöneticileri tarafından anlaşılır ve işte yetersiz olduğu gerekçesi ile işten kovulur. Andy bu karardan sonra kendisinin HIV/AIDS'li olduğu için işten kovulduğu gerekçesi ile çalışmış olduğu şirkete dava eder. Film mahkeme sahneleri ve Andy'nin bu süreçte HIV/AIDS'i nasıl yaşadığını gösteren sahnelerle devam eder. Film Andy'nin çevresindeki ve çalışmış olduğu şirketteki kişilerin HIV/AIDS ve eşcinselliğe yönelik tutumlarının açıkça gösterildiği sahnelerle devam etmektedir. Filmin sonunda Andy açmış olduğu tazminat davasını kazanır ve daha sonrada hayatını kaybeder.

Gia

Gia Amerika'da kayıtlara geçmiş ilk HIV/AIDS'li kadın vakasını ele alan bir filmidir. Başrollerini Angelina Jolie, Elizabeth Mitchell ve Faye Dunaway paylaşmıştır. Angelina Jolie bu filmdeki performansı ile Altın Küre en iyi kadın oyuncu ödülünü almıştır. Filmde ünlü manken Gia Carangi'nin gerçek hayat öyküsü aktarılmıştır. Filmde Philadelphia'dan New York'a yeni bir hayata başlamak için gelen Gia'nın bu süreçte neler yaşadığı aktarılmıştır. HIV/AIDS bu filmin doğrudan konusu değildir. HIV/AIDS daha çok filmin ikinci bölümünde karşımıza çıkmaktadır. Gia New York'ta süper model olarak hızlı bir biçimde zirveye çıkar ve dünyaca tanınan bir manken olur. Fakat bu süreçte Gia uyuşturucu bağımlısı olur. Yaşadığı ilişkinin yarattığı sarsıntılar ve uyuşturucu bağımlılığı Gia'nın hayatını zorlaştırmaya başlar. Gia yüzünde çıkan lekeler nedeni ile doktora gider ve HIV/AIDS'li olduğu anlaşılır. Bundan sonra hastanede geçirdiği süreç ve yakınlarındaki insanlarla ilişkileri aktarılır. Filmin

sonunda Gia bağışıklık sisteminin çökmesinden kaynaklanan rahatsızlıklardan dolayı hayatını kaybeder.

Saatler

Başrollerini Meryl Streep, Juliane Moore, Nicole Kidman ve Ed Harris'in paylaştığı saatler filminde üç ayrı dönemde yaşayan üç kadının bir gün içerisinde yaşadıkları aktarılmaktadır. Nicole Kidman filmdeki oyunculuğu ile Oscar ödülü kazanmıştır. İlk kadın kahraman Virginia Woolf (Nicole Kidman), ilk romanı Mrs. Dalloway'i yazmaya başlamıştır. İkinci kadın kahraman Laura Brown (Juliane Moore) II. Dünya savaşının sonunda Los Angeles'ta yaşayan bir eş ve annedir. Laura Brown Virginia Woolf'un yazdığı Mrs. Dalloway kitabını okumaktadır. Filmde de, bu okumanın onun hayatında getirdiği değişim aktarılıyor. Günümüzde yaşayan üçüncü kadın olarak da Clarisa Vagan (Meryl Streep) karşımıza çıkıyor. Filmin bu döneminde ise Clarise ile şair olan HIV/AIDS'li arkadaşının yaşantısı aktarılıyor. Saatler filmi HIV/AIDS'i büyüteç altına alan bir film değildir. HIV/AIDS'li olan Richard (Ed Harris) şair ve yazardır ve hastalığından dolayı sürekli evde yaşamaktadır. Richard yayınlanan yeni kitabı ile ödül kazanmıştır ve bu ödülü alacaktır. Fakat Richard ödülün kitabı için değil de hastalığından dolayı verildiğini düşünmektedir. Richard kendisi için verilecek partiden önce sevgilisi ile konuşurken camdan atlayarak intihar eder.

Yukarıda kısaca aktarılan filmler belirlenen beş kategori altında analiz edilerek incelenmiştir. Belirlenen kategoriler şunlardır: HIV/AIDS'in nedenleri, HIV/AIDS ve eşcinsellik arasındaki ilişki, HIV/AIDS'e ilişkin bilgiler, HIV/AIDS'li kişilere karşı tutumlar ve HIV/AIDS ve beden görüntüleridir.

Sonuçlar

Çalışmada kullanılan üç film belirlenen beş kategori altında analiz edilerek incelenmiştir.

HIV/AIDS'in Nedenleri

HIV/AIDS'in nedenleri açısından filmler incelendiğinde sadece Gia filminde hastalığın neden kaynaklandığı gösterilmiştir. Filmde Gia

Kitle iletişim araçları sadece bireyler üzerinde doğrudan etkiye bulunmakla kalmaz, kültürü, bilgi birikimini, toplumun norm ve değer yargılarını da etkiler

uyuşturucu almaya gittiğinde her zaman uyuşturucu aldığı kişiyi bulamaz ve orada uyuşturucu kullanan bir kişiyle aynı enjektörü paylaşarak HIV kapar. Philadelphia filminde ise kesin olmasa da filmin HIV/AIDS'li gey kahramanı filmlerinin gösterildiği bir sinemada korunmasız ilişkiye girilen birisinden HIV kapmıştır. Saatler filmindeki kahramana ise HIV'ın nasıl bulaştığı ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır.

HIV/AIDS ve Eşcinsellik Arasındaki İlişki

İncelenen üç filmdeki HIV/AIDS'li kahramanların cinsel yönelimlerine baktığımızda bazılarının eşcinsel bazısının da biseksüel oldukları görülmektedir. Philadelphia filminin HIV/AIDS'li kahramanı bir eşcinseldir. Gia filminin HIV/AIDS'li kahramanı ergenlik ve ilk yetişkinlik dönemlerinde heteroseksüel yönelimlere sahipken daha sonra yaşadığı eşcinsel ilişki hayatına yön vermiştir. Saatler filminin HIV/AIDS'li kahramanı ise filmde heteroseksüel bir ilişki yaşıyor olarak gösterilirken, yaşamının daha önceki dönemlerinde ise eşcinsel yönelimlere sahip olarak aktarılmıştır.

HIV/AIDS'e İlişkin Bilgiler

HIV/AIDS'e ilişkin bilgiler açısından filmlere baktığımızda Philadelphia filminin belkide temel noktasını oluşturan bilgi hastalığın başlamasının en belirgin işareti olarak gösterilen yüzde çıkan morluklardır. Philadelphia filminin kahramanı Andy'nin işten atılmasının nedeni olarak yöneticilerin bu morlukları fark etmesi ve Andy'in HIV/AIDS'li olduğuna karar vermeleridir. HIV/AIDS'li kahramanın avukatlığını yapan Joe Miller (Denzel Washington) Andy ile tanıştığında HIV/AIDS hakkında tam olarak doğru bilgilere sahip değildir. Daha sonra doktora gidip HIV/AIDS'in bulaşma yolları hakkında bilgiler edinmiştir. Gia filminde ise Gia'nın yakınındaki kişilerin HIV/AIDS hakkında herhangi bir bilgisi yoktur. Doktorlar bile HIV/AIDS hakkında fazla bilgiye sahip değildir. Gia'yı muayene eden doktor ilk defa bir kadında bu hastalığa rastladıklarını belirtmektedir. Gia filminde HIV/AIDS yeni belirlenen bir hastalıktır. Saatler filminde Clarisa'nın HIV/AIDS'li sevgilisine oldukça normal davranması, ona dokunmaktan çekinmemesi, has-

talığın bulaşma yolları hakkında doğru bilgilere sahip olduğu kanısını kuvvetlendirmektedir.

HIV/AIDS'li Kişilere Karşı Tutumlar

Philadelphia filmine baktığımızda Andy'nin ailesi ve yakın arkadaşları HIV/AIDS'e karşı tutarlı bilgilere sahiptirler. Andy'nin ailesi Andy'nin eşcinsel yönelimine saygı ile bakmaktadır. Andy'nin çalıştığı şirketteki yöneticiler homofobik tutumlara sahiptir. Öyle ki, HIV/AIDS'i ve HIV/AIDS'li olan kişilerin kendi çevrelerinden uzaklaştırılması gerektiğini düşünmektedirler. Andy'nin avukatı da önceleri homofobik tutumlar sergilese de, Andy'nin davasını üstlenmeye başlaması ile olumsuz tutumları yavaş yavaş değiştirmeye başlar. HIV/AIDS'li kahramanın avukatlığını yapan Joe Miller, Andy ile tanıştığında onunla tokalaşmıştır fakat Andy HIV/AIDS'li olduğunu açıkladıktan sonra ellerine, Andy'nin dokunduğu yerlere bakıp kaygılanmıştır. Andy odasından ayrıldıktan sonra Joe Miller hemen doktoruna gider ve HIV/AIDS'in tokalaşma ile bulaşıp bulaşmadığını öğrenmeye çalışır. Gittiği doktorun ona HIV/AIDS'in tokalaşmayla bulaşmadığını kan ya da cinsel yollarla bulaştığını açıklamasına rağmen kaygısı yine azalmamıştır. HIV/AIDS'lilere karşı olumsuz tutumlar filmde özellikle, Andy kütüphanedeyken onun HIV/AIDS'li olmasından dolayı ayrı bir bölümde çalışması gerektiğini belirten kütüphane görevlisinin ayrımcı tutumu ile gösterilmiştir.

Gia filmine baktığımızda HIV/AIDS'e yönelik tutumlar belirgin değildir. Bunun nedeni HIV/AIDS hakkında insanların çok fazla bir bilgiye sahip olmamasından kaynaklanmaktadır. Filmde Gia hastanedeyken HIV/AIDS'li olmasının belirlenmesinden sonra doktorların nükleer deney yapan kişiler gibi özel giysiler ve maskelerle dolaşması, bu bilgisizliği ortaya koyan çarpıcı sahnelerden biri olarak karşımıza çıkar. Doktorlar, Gia'ya dokunma ya da solunma yolu ile virüsü kapacaklarmış gibi oldukça kaygılı davranışlar sergilemişlerdir. Kendileri özel kıyafetler ile odada dolaşırken Gia'nın yakınları günlük giysileri ile yanında bulunmaktadır.

Saatler filminde HIV/AIDS'li kahramanın sevgilisi ona normal davranmaktadır. Clarissa,

HIV/AIDS'in hangi yollarla bulaştığı hakkında doğru bilgilere sahip olduğu için ona dokunur, günlük yaşamını ve iletişimlerini normal bir biçimde sürdürür.

HIV/AIDS ve Beden Görüntüleri

HIV/AIDS'in bedende nasıl değişimler yarattığına ve filmlerde nasıl gösterildiğine baktığımızda, Philadelphia ve Gia filminde en belirgin işaretler kahramanların yüzünde ortaya çıkan morluklardır. Bu morlukların sayısının artması ile kahramanlar doktora gitmekte ve HIV/AIDS'li oldukları tanımlanmaktadır. HIV/AIDS'li kahramanların üçü de zayıflamış, saçları dökülmüş bir beden görünümüne sahiptirler. Kahramanlar bere takmış ve çoğu zaman kollarında serumla görünmektedirler.

Tartışma

Bu çalışmada HIV/AIDS olgusunun izleyici sayısı yüksek olan üç sinema filminde nasıl gösterildiği incelenmiştir. Türkiye'de HIV/AIDS'in sinema filmlerinde nasıl ele alındığı ile ilgili olarak pek çalışma yoktur. Ulusay yaptığı çalışmada Philadelphia ve Yırtıcı Gece filmlerini incelemiştir (2). Ulusay'ın çalışmasında HIV/AIDS'in filmlerde gösterimi daha çok sinemasal yönü ile incelenmiştir. Bu çalışmada ise sinemasal yönünden çok HIV/AIDS'li kahramanların HIV virüsünü nasıl kaptıkları ve hastalandıktan sonra kendilerinin ve çevresindekilerin tutumlarının filmlerde nasıl gösterildiği üzerine yoğunlaşmıştır.

HIV/AIDS'in nedenleri konusuna baktığımızda filmlerde neden, ya ortak enjektör kullanımından ya da korunmasız cinsel ilişkiden kaynaklanan bir olgu olarak gösterilmektedir. Fakat filmler eşcinsellik ve HIV/AIDS ilişkisi içerisinde incelendiğinde, seçilen bütün kahramanların eşcinsel olmaları HIV/AIDS'in nedeninin daha çok eşcinsellikle ve cinsellikle ilişkilendirildiği düşüncesini akla getirmektedir. Eşcinsellik ve HIV/AIDS'in sürekli yan yana tutulmasının nedeni HIV/AIDS'le ilgili ilk epidemiyolojik çalışmaların hastalığın daha çok eşcinseller, damar içi ilaç kullanıcıları, etnik azınlıklar gibi "marjinal" gruplarda saptanmasıdır. Böyle bir epidemioloji durumu da HIV/AIDS'in "ötekilere" yönelik olarak algılanmasına yol açmıştır (5,6). HIV/AIDS Temmuz

1981'de New York Times'ın baskısında "*kırk-bir homoseksüelde görülen nadir kanser*" başlığı altında verilmiştir (2). Fakat Newsweek dergisinin 1998'deki HIV/AIDS'le ilgili sayısında ABD, Güney Afrika, Rusya, Brezilya ve Çin'de HIV/AIDS'in yayılma nedeni ile ilgili araştırmasının sonuçlarına göre HIV/AIDS'in %35'inin heteroseksüel ilişki ile, %32.4'ünün eşcinsel ilişki ile kalan yüzdeyi ise anneden çocuğa, kan aktarımı ve ortak enjektör kullanımı ile yayıldığı saptanmıştır (7). HIV/AIDS yayılmaya başladığı andan itibaren eşcinsellikle ilişkilendirilmesinin etkisi incelenen üç filmde de görülmektedir. Grundmann ve Sacks'a göre Hollywood, Philadelphia filmi ile eşcinsellik ve HIV/AIDS'e yönelik muhafazakar tutumunu yıkmaya çalışmıştır. Fakat bunu yaparken eşcinselliği onaylar bir biçimde ortaya koymamıştır. Bu çelişki Foucault'un sözleriyle, "konuşulamayanların baskısıdır". Yani eşcinsellik bize yakındır fakat biz onu yinede görmezden geliriz. Philadelphia filminde Andy'nin erkek arkadaşı Miguel filmde pasifize edilmiştir. Filmde Andy ile Miguel arasındaki ilişki iki sevgilinin yaşadıklarından çok Miguel'le Andy'nin ilişkisi hemşire-hasta ilişkisi olarak gösterilmiştir. Filmde Andy'nin eşcinselliği geri plana itilerek Andy başarılı avukat kimliğiyle, ideal orta sınıf, beyaz Amerikan erkeğini temsil eder biçimde gösterilmiştir (8). Bu yolla yani eşcinsellik görünmez kılınarak izleyicilerin HIV/AIDS'li baş karakter ile özdeşlik kurması kolaylaştırılmıştır. Susan Son-tag'a göre verem, frengi ve kanser; tutku, yaratıcılık hastalıkları olarak algılanmıştır. HIV/AIDS ise, tıp, cinsellik ve eşcinsellikle ilişkilendirilmiştir (2). Saatler filminin HIV/AIDS'li kahramanı da bir yazar ve şairdir. Fakat frengi ve veremde olduğu gibi hastalık onun yazma edimini arttırmaktan çok, engellemiştir. Kahramana göre HIV/AIDS insanların ona acımasına neden olmuştur ve ona göre kendisine ödül verilmesi yazdıklarından çok HIV/AIDS'li olmasından kaynaklanmaktadır.

HIV/AIDS'e ilişkin bilgiler ve HIV/AIDS'li kişilere karşı tutumlar açısından bakıldığında Philadelphia filminde avukat rolündeki Joe Miller'in, kütüphane görevlisinin ve en belirgin olarak da şirket yöneticilerinin HIV/AIDS'li kahramana karşı ayrımcı tutumla-

rı göze çarpmaktadır. Bu kişiler HIV'in aynı ortamda bulunma, el sıkışma, deriye dokunma, öpüşme ile bulaşmadığını bilmelerine rağmen HIV/AIDS hastalığına yakalanmış kişilere karşı ayrımcı tutumlar ortaya koymaktadırlar. Son-tag'a göre HIV/AIDS sadece bir hastalık değildir. HIV/AIDS toplum tarafından felaket, büyük bir deprem yada çok yıkıcı bir savaş olarak algılanmaktadır (2). Bu büyük kaygı ve korku durumu insanların doğru bilgilere sahip olmalarına rağmen bu yönde tutumlar ortaya koymalarını engellemektedir. HIV/AIDS insanlarda büyük bir kaygı ve korku yaratmaktadır. Türkiye'de buna örnek olarak geçtiğimiz yıllarda yaşadığımız, İzmir'de bir ilköğretim okulunda öğrenim görmeye çalışan HIV enfekte bir öğrencinin durumu gösterilebilir. Okulda öğrencisi olan veliler HIV'in nasıl bulaştığı konusunda bilgilendirilmelerine rağmen yine de çocuklarının HIV/AIDS hastalığına yakalanmış öğrenci ile aynı okulda olmasını istememişlerdir.

HIV/AIDS ve beden görüntüleri açısından bakıldığında kişilerin benzer biçimde gösterildiği görülmektedir. Kahramanların hepsi zayıflamış, saçları dökülmüş ve başlarına bere takmış biçimde gösterilmektedirler. HIV/AIDS hastalığına yakalanmış kişilerde saç dökülmesi, aşırı kilo kaybı gibi belirtiler hastalığın ancak son aşamasında ortaya çıkmaktadır (7). Oysa ki Gia ve Philedelphia filmlerinde HIV/AIDS'li karakterlere baktığımızda, bu kişilerin virüsü aldıkları andan itibaren vücutları hızlı bir biçimde değişim göstermiştir.

Filmdeki bu yaklaşım HIV/AIDS hastalığının çağrıştırdığı kaçınılmaz son olan ölüm fikrini ve vücutta yarattığı tahribatlara ilişkin yaygın kanıları kuvvetlendirmektedir.

Sonuç olarak bu çalışmada incelenen üç filmde HIV/AIDS'in eşcinsellikle ilişkili bir hastalık olduğu düşüncesinin verildiği düşü-

nülmektedir. Filmlerde HIV/AIDS hastalığına yakalanmış kişiler iş yaşamlarını ve sosyal ilişkilerini sürdürmekte büyük zorluklar yaşadıkları ve hemen yaşamlarını kaybettikleri görülmektedir. Fakat tıptaki ilerlemeler sayesinde HIV/AIDS'li bir çok insan artık daha uzun yaşamakta ve daha kaliteli yaşam sürerek iş ve sosyal hayatlarını ortalama bir düzeyde sürdürmektedirler (9,10). Gia filmi dışında diğer iki filmde kişiler HIV/AIDS hakkında doğru bilgilere sahiptirler. Fakat bu bilgilere sahip olmaları onların HIV/AIDS'lilere karşı ayrımcı tutumlar içinde olmalarını engellememektedir.

Kaynaklar

1. Ryan M, Kellner D. Politik Kamera, (Çev. Elif Özsayar), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1997
2. Ulusay N. Shooting AIDS: A comprasion of Philedelphia and Les Nuits Fauves, *Kültür ve İletişim* 2000;3(2):31-54
3. Congar E. AIDS'in dayanılmaz iticiliği, Kaos GL 1994; Sayı: 3
4. Çok F, Boysan M, Çağla K. Gençlik intiharlarının gazetelere yansımaları, *3P Dergisi* 2003;11(1):35-46
5. Çok F. Ergenler ve AIDS eğitimi, *Eğitim ve Bilim* 1998;22(107):46-53
6. Güney N, Kargı E, Oruç AÇ. Üniversite öğrencilerinin eşcinsellik konusundaki görüşlerinin incelenmesi, *Türk HIV/AIDS Tıp Dergisi* 2004, Ekim-Kasım-Aralık
7. Kelly FG. Sexuality Today, Mc. Graw Hill Companies, US 2001
8. Grundmann R, Sacks P. Philedelphia, *Cineaste* 1993;Vol. 20(3):51-56
9. Yarhouse MA. Working with families affected by HIV/AIDS, *The American Journal of Family Therapy* 2003; Vol 31:125-137.
10. Hunt B, Jaques J, Niles SG, Wierzalis E. Career concerns for people living with HIV/AIDS, *Journal of Counseling & Development* 2003;Vol. 81:55-60